

DANMARKS NATIONALBANK

15. NOVEMBER 2017 — NR. 19

Banker fra over 100 lande sender betalinger via Kronos

Kronos understøtter den finansielle stabilitet

Tidskritiske betalinger

mellem bankerne afvikles i Nationalbankens system, Kronos. Næsten alle danske banker deltager direkte i Kronos. Uden Kronos ville det være dyrt og risikabelt for bankerne at udveksle betalinger.

De operationelle risici reduceres

1.800 banker

fra 117 lande deltager indirekte i Kronos via en direkte deltager. Det afspejler, at Danmark har mange samhandelspartnere. Indirekte deltagelse kan være en god løsning, der reducerer operationelle risici.

Behov for aktiv risikostyring

Afhængigheder

mellem de indirekte deltagere og deres afviklingsbanker gør det vigtigt, at begge parter aktivt styrer risici. Den enkelte bank skal afveje fordele og ulemper ved at deltage direkte eller indirekte i Kronos.

Som bankernes bank stiller Nationalbanken konti til rådighed for kreditinstitutter samt andre aktører, der vurderes væsentlige for betalingsformidlingen i Danmark. Nationalbankens kontohavere bruger Kronos til at sende betalinger til hinanden. Nogle banker vælger at deltage indirekte i Kronos i stedet for at have en konto i Nationalbanken. Det betyder, at de sender deres betalinger via en bank, som er direkte deltager. Borgere og virksomheder har ikke direkte adgang til konti i Nationalbanken og kan derfor heller ikke deltage i Kronos, hverken direkte eller indirekte, jf. figur 1.

Stor deltagelse blandt danske kreditinstitutter

Stort set alle danske penge- og realkreditinstitutter deltager direkte i Kronos. Hertil kommer et antal filialer af udenlandske banker og få andre deltagere.¹ I alt er der 88 direkte deltagere i Kronos.

I Kronos kan deltagerne placere og udveksle kroner. Placering af kroner i Kronos er risikofrit, da Nationalbanken garanterer deltagernes indeståender. Endvidere sikrer Nationalbanken, at udveksling af betalinger foregår i realtid og med endelighed, så betalinger ikke kan tilbagekaldes.

Uden Kronos som omdrejningspunkt ville det være bekosteligt og risikabelt for bankerne at udveksle betalinger. Derfor bidrager Kronos til at understøtte den finansielle stabilitet i Danmark.

Mange udenlandske banker deltager indirekte

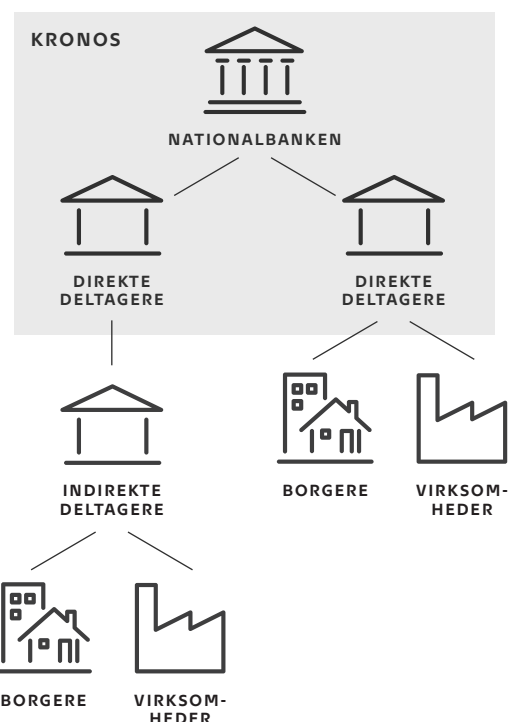
Samlet set deltog ca. 1.800 banker fra 117 forskellige lande indirekte i Kronos i første halvår af 2017, jf. figur 2. Det er fra over halvdelen af alle lande i verden. Næsten en tredjedel af alle de banker, der deltog indirekte i Kronos, havde hjemme i Storbritannien, Tyskland, USA eller Schweiz. Det er ikke overraskende, da alle fire lande er store finanscentre, hvor mange banker har filialer.

Deltagelse afspejler Danmark som handelsland

Danmark er et åbent land med mange samhandelspartnere. Det betyder, at mange borgere og virksomheder fra andre lande gør forretning i Danmark. Denne forretning genererer et betalingsbehov, som løses, ved at deres banker deltager direkte eller indirekte i Kronos.

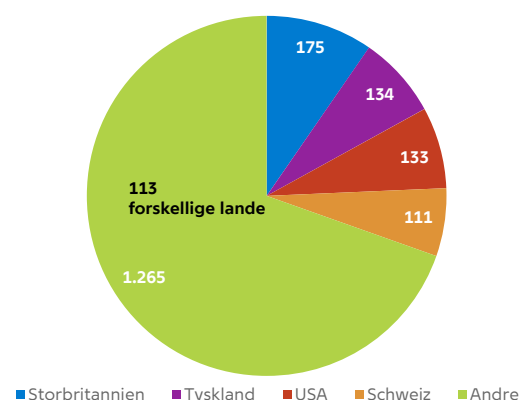
Banker kan deltage direkte eller indirekte i Kronos

Figur 1

Flest indirekte deltagere fra Storbritannien, Tyskland, USA og Schweiz

Figur 2

Anm.: Figuren angiver efter hjemland det antal banker, der indirekte har fået gennemført betalinger i Kronos i første halvår af 2017.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

¹ Andre deltagere omfatter Nationalbanken, betalings- og afviklingssystemer, centrale modparter og fondsmæglerselskaber.

For mange udenlandske banker er det ikke attraktivt at blive direkte deltager i Kronos, fordi Danmark er et mindre marked, og fordi det bl.a. kræver en banklicens i Danmark og kendskab til Kronos på et operationelt plan.

Stor udenlandsk aktivitet i Kronos

Ca. 60 pct. af den samlede aktivitet i Kronos initieres i dag af indirekte deltagere, mens direkte deltagere på egne vegne står for lidt over 40 pct. af den samlede omsætning i systemet, jf. figur 3.

Blandt de indirekte deltagere står udenlandske banker for ca. 50 pct. af den samlede aktivitet i Kronos, mens udenlandske filialer af koncerner, der deltager direkte i Kronos, og danske banker, der er indirekte deltagere, kun står for små 10 pct. af aktiviteten.

De fleste indirekte deltagere er dog meget små

Langt størstedelen af de indirekte deltagere i Kronos har en forsvindende lille aktivitet i systemet.

Af de ca. 1.800 indirekte deltagere stod kun 30 for mere end 0,5 pct. af værdien af betalingerne i Kronos, og heraf er det kun 16, der stod for mere end 1 pct.

Store banker bag mange indirekte deltagere

Når udenlandske banker ønsker at lave betalinger i danske kroner, går de helt overvejende til de store danske banker. Således betjener de fem største danske banker, svarende til Finanstilsynets gruppe 1-banker², næsten 90 pct. af de indirekte deltagere, jf. figur 4. Det svarer til ca. 1.500 banker.

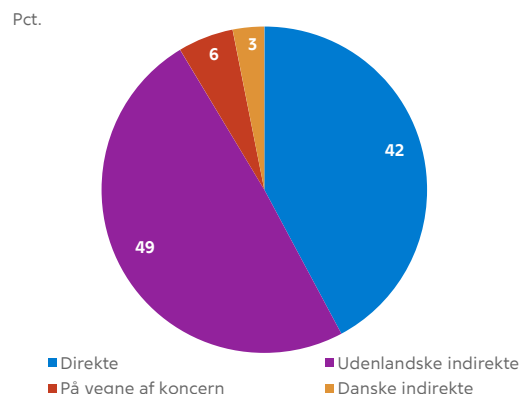
Deltagelse er en afvejning for den enkelte bank

Som indirekte deltager er der en række afhængigheder i forhold til den direkte deltager, der foretager betalinger på ens vegne. Disse afhængigheder omfatter kreditrisiko ved at have indskud i en anden bank, likviditetsrisiko ved at være afhængig af den direkte deltagers likviditetssituation samt afhængighed af den direkte deltagers operationelle setup.

Alligevel kan det være lettere at agere som indirekte deltager, hvis ens forretningsomfang i kroner er beskedent.

Udenlandske indirekte deltagere står for en stor andel af betalingerne i Kronos

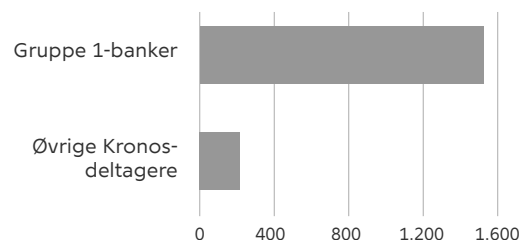
Figur 3

Anm.: Figuren angiver værdien af betalinger i Kronos i første halvdel af 2017 fordelt efter, hvem betalingen er initieret af.
Kilde: Danmarks Nationalbank.

Flest indirekte deltagere laver betalinger via de store danske banker

Figur 4

Anm.: Figuren angiver antallet af indirekte deltagere, der har fået lavet betalinger i Kronos i første halvår af 2017, fordelt efter, om de deltog via en gruppe 1-bank eller ej. Til gruppe 1-bankerne er føjet Nordea, som er en væsentlig deltager i Kronos.
Kilde: Danmarks Nationalbank.

² Finanstilsynets gruppe 1 består i 2017 af Danske Bank, Sydbank, Jyske Bank og Nykredit Bank. Hertil er føjet Nordea, som på trods af ikke at være hjemmehørende i Danmark er en væsentlig deltager i Kronos.

Den indirekte deltager kan da overlade al praktikken omkring deltagelse i Kronos til den direkte deltager, som kender det danske marked, det pengepolitiske døgn osv.

Det bør altid være en afvejning for den enkelte bank, om det er mest fordelagtigt at deltage direkte eller indirekte i Kronos. Blot er det vigtigt at forholde sig til de risici, den valgte model medfører, jf. figur 5.

Samfundet godt tjent med indirekte deltagelse

Direkte deltagelse i Kronos er som udgangspunkt ønskværdigt set fra et samfundsmæssigt synspunkt.

Hvis en deltager imidlertid ikke har tilstrækkeligt kendskab til det danske marked eller ressourcer til at sikre kvalificeret bemanding i Kronos' åbningstid, kan fejl og utilsigtede hændelser medføre en operationel risiko, der kan påvirke de øvrige deltagere.

Hvis en deltager fx har et overtræk ved dagens afslutning, kan det medføre en udsættelse af lukningen af det pengepolitiske døgn, hvilket påvirker alle deltagere i systemet, uagtet hvem der er i overtræk.

Derfor ser Nationalbanken indirekte deltagelse som en god løsning for banker, der ikke har indgående kendskab til det danske marked eller den fornødne operationelle kapacitet til deltagelse. Således overlades afviklingen af kroner til de markedsdeltagere, som har danske kroner som et vigtigt marked og dermed har en udtalt interesse i at sikre, at afviklingen foregår så smidigt som muligt.

Deltagelsen varierer på tværs af lande

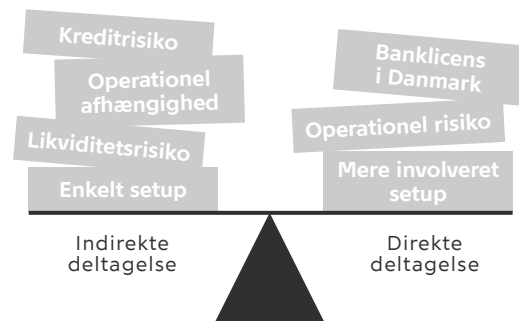
Andre centralbanker, der ejer systemer som Kronos, har et meget varierende antal af direkte deltagere, jf. tabel 1. Det reflekterer bl.a., at der er stor forskel på størrelsen af markederne og antallet af banker.

To eksempler fra Den Europæiske Centralbank, ECB, og Bank of England, BoE, understreger de varierende forhold, der gør sig gældende i forskellige markeder.

ECB konkluderer i Target Annual Report 2015, at den indirekte deltagelse i Target2, der er Eurosystemets system til interbankbetalinger, er både lav og stabil.³

Deltagelse i Kronos er en afvejning for den enkelte bank

Figur 5

Anm.: Figuren angiver fordele og ulemper ved direkte og indirekte deltagelse i Kronos.

Stor variation i deltagelse på tværs af lande

Tabel 1

Land	System	Antal direkte deltagere
	Kronos	88
	CHAPS	26
	Target2	1.076
	NBO	127
	RIX	31

Anm.: Tabellen angiver antal direkte deltagere i realtidsbruttoafviklingssystemer i udvalgte lande og euroområdet.

Kilde: Danmarks Nationalbank, CHAPS ([link](#)), Target Annual Report 2015 ([link](#)), Norges Bank ([link](#)), Sveriges Riksbank ([link](#)).

³ European Central Bank, Target Annual Report 2015 ([link](#)).

I Target2 bliver ca. 10 pct. af den samlede værdi af betalinger initieret af indirekte deltagere. Det er noget lavere end niveauet for Kronos, men det er vigtigt at have for øje, at euroområdet er et væsentligt større marked, som tiltrækker direkte deltagelse fra flere udenlandske banker.

BoE fandt i 2013, at den indirekte deltagelse i Storbritanniens system til interbankbetalinger, CHAPS, var meget høj, og BoE har derfor taget skridt til at øge den direkte deltagelse i systemet.⁴ Andelen af aktivitet genereret af de indirekte deltagere var nogenlunde på niveau med Kronos, men BoE fandt, at aktiviteten var koncentreret omkring få store, indirekte deltagere.

Nationalbanken forholder sig løbende til brugen af Kronos med henblik på at opretholde et sikkert og effektivt betalingssystem, der understøtter den finansielle stabilitet.

⁴ Bank of England, *Tiering in Chaps* ([link](#)).

OM ANALYSE

Som en konsekvens af Nationalbankens rolle i samfundet udarbejdes analyser af økonomiske og finansielle forhold.

Analyserne udkommer løbende og omfatter bl.a. vurderinger af den aktuelle konjunktursituation og den finansielle stabilitet.

DANMARKS NATIONALBANK
HAVNEGADE 5
1093 KØBENHAVN K
WWW.NATIONALBANKEN.DK

Redaktionen er afsluttet
31. oktober 2017

Søren Truels Nielsen
Senior Infrastructure Expert
FINANSIEL STABILITET

**DANMARKS
NATIONALBANK**